

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Warszawie**

Warszawa, 18 maja 2010 r.

**Zarząd
Elektrowni „Kozienice” S.A.**

LWA-4111-02-01/2010
K/10/007

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej ustawą o NIK, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Warszawie przeprowadziła w Elektrowni „Kozienice” S.A., zwanej dalej „Elektrownią lub Spółką”, kontrolę sprawdzającą, dotyczącą realizacji wniosków pokontrolnych zawartych w wystąpieniach pokontrolnych NIK², w zakresie gospodarki węglem oraz wybranych obszarów z zakresu informatyzacji, usług transportowych, emisji spalin i ubezpieczeń.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole podpisanym w 23 kwietnia 2010 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Zarządowi Elektrowni niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działania Elektrowni w sprawie realizacji wniosków pokontrolnych NIK, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości dotyczących w szczególności nieutrzymywania w IV kw. 2007 r. i I kw. 2008 r. zapasów węgla na poziomie określonym w §2 ust. 1 pkt 1 lit. c, w powiązaniu z §3 ust. 1, rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 12 lutego 2003 r. w sprawie zapasów paliw w przedsiębiorstwach energetycznych³.

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

² Z 6 lutego 2007 r. (znak: LWA-41026-1-2006) oraz z 30 maja 2007 r. (znak: LWA-133-1-2007).

³ Dz. U. Nr 39, poz.338.

Spółka podjęła działania na rzecz realizacji wszystkich wniosków sformułowanych w wystąpieniach pokontrolnych NIK. Stan realizacji poszczególnych wniosków monitorowany był przez Wydział Kontroli Wewnętrznej. Spośród 27 wniosków, zawartych w wystąpieniach pokontrolnych NIK, Elektrownia do czasu zakończenia obecnej kontroli NIK zrealizowała 24 wnioski.

1. Elektrownia zrealizowała w latach 2007-2010 (I kw.) 15 z 16 wniosków pokontrolnych zamieszczonych w wystąpieniu pokontrolnym NIK z 6 lutego 2007 r. po kontroli dotyczącej: kosztów producentów energii elektrycznej i ciepłej w latach 2004-2006 (I półrocze), działających w oparciu o węgiel kamienny, ze szczególnym uwzględnieniem źródeł i kosztów zaopatrzenia w ten surowiec. W ramach realizacji wniosków pokontrolnych m.in.:

- wprowadzono zasadę przyjmowania węgla na stan ewidencyjny w ilości wynikającej z ważenia dokonywanego na wagach Elektrowni, zamiast (jak to miało miejsce wcześniej) na podstawie informacji podanych w listach przewozowych i fakturach dostawcy;
- zgodnie z wewnętrznymi uregulowaniami, inwentaryzację zapasów węgla przeprowadzano na podstawie geodezyjnych obmiarów węgla zgromadzonego na składowiskach, przy czym w celu zwiększenia ich dokładności przeprowadzono pomiary dna wszystkich placów składowych węgla;
- na taśmociągach doprowadzających węgiel i biomasę do bloków energetycznych zainstalowano automatyczne wagi, co umożliwiło zwiększenie dokładności pomiaru zużycia węgla oraz obliczania wielkości emisji dwutlenku węgla;
- skorygowano rozliczenia z tytułu podatku od osób prawnych oraz wypłat z zysku za lata 2004-2005, w związku z ustaleniami kontroli NIK z 2006 r. oraz kontroli przeprowadzonej w Elektrowni w 2007 r. przez III Mazowiecki Urząd Skarbowy w Radomiu;
- od dostawcy, który w grudniu 2005 r. dostarczył węgiel o zbyt wysokiej zawartości siarki wyegzekwowano w 2007 r. zapłatę kary umownej w wysokości 43 704,70 zł;
- podjęto działania w celu wyegzekwowania od dwóch dostawców węgla, w ramach tzw. „wtórnych rozliczeń jakościowych”, zwrotu nadpłaconych kwot z tytułu dostaw węgla zrealizowanych w latach 2004-2006 (wskazanych w ww. wystąpieniu

pokontrolnym NIK), co w przypadku jednego z dostawców przyniosło efekt finansowy na kwotę 329 396,65 zł (brutto)⁴;

- od 2008 r. do wszystkich zawieranych umów na dostawy węgla energetycznego wprowadzono zapisy regulujące zasady odpowiedzialności dostawców za niewykonanie lub nienależyte wykonanie postanowień umów, w tym wysokość kar umownych należnych Elektrowni z tego tytułu;
- w przypadkach stwierdzenia dostaw węgla o nieodpowiednich parametrach, zgodnie z postanowieniami umów, Elektrownia występowała do dostawców węgla o stosowne bonifikaty w cenie za węgiel lub o zapłatę kar umownych (w latach 2008-2009 w 13 przypadkach naliczono bonifikaty lub kary umowne z tego tytułu na kwotę ogółem 181 714,76 zł netto).

Elektrownia nie zrealizowała natomiast wniosku pokontrolnego dotyczącego zapewnienia gromadzenia i utrzymywania zapasów węgla na wymaganym poziomie określonym w §2 ust. 1 pkt 1 lit. c, w związku z §3 ust. 1 powołanego wyżej rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 12 lutego 2003 r. w sprawie zapasów paliw w przedsiębiorstwach energetycznych. W sezonie zimowym 2007/2008 (od października 2007 r. do marca 2008 r.) zapasy węgla na składowiskach w Elektrowni były mniejsze od obowiązkowych. I tak przykładowo według stanu na koniec października 2007 r. brakowało 47,5 tys. Mg węgla – co stanowiło 12,2% wymaganego stanu zapasów (389,0 tys. Mg), według stanu na koniec stycznia 2008 r. brakowało 331,4 tys. Mg, co stanowiło 59,9% wymaganego stanu zapasów (553,2 tys. Mg). W związku z nieutrzymywaniem wymaganego stanu zapasów węgla Prezes Urzędu Regulacji Energetyki decyzjami z 15 lipca i 28 listopada 2008 r. wymierzył Elektrowni karę w kwocie ogółem 155 000 zł wskazując, że Spółka nie dochowała należytej staranności w zakresie zabezpieczania niezbędnych dostaw węgla.

2. Elektrownia zrealizowała 9 z 11 wniosków pokontrolnych zamieszczonych w wystąpieniu pokontrolnym NIK z dnia 30 maja 2007 r., po kontroli dotyczącej: gospodarki Spółki w wybranych obszarach z zakresu informatyzacji, usług transportowych, emisji spalin oraz

⁴ W wyniku realizacji porozumienia z 4 września 2007 r. przewidującego kompensatę należności z tego tytułu ze zobowiązaniami wobec dostawcy w ramach dodatkowej dostawy 1 749,27 ton węgla za kwotę 329 396,65 zł. W przypadku drugiego z dostawców, działania w tym zakresie nie zostały sfinalizowane do czasu zakończenia niniejszej kontroli, pomimo uzyskania przez Elektrownię sądowego nakazu zapłaty z 22 stycznia 2007 r. oraz działań podejmowanych przez komornika sądowego na wniosek Elektrowni o egzekucję kwoty 53 992,72 zł tytułem należności głównej wraz z odsetkami ustawowymi oraz kwoty 4 290 zł tytułem zwrotu kosztów procesu sądowego.

ubezpieczeń w latach 2004-2007 (I kwartał). W ramach realizacji wniosków pokontrolnych m.in.:

- zmieniono zasady zbywania popiołu lotnego, m.in. poprzez jego sprzedaż zamiast ponoszenia kosztów z tytułu zapłaty za usługi jego odbioru, co spowodowało, że zbywanie popiołów stało się działalnością dochodową (podczas gdy w latach 2004-2006 Elektrownia na zbywaniu popiołów lotnych poniosła straty w łącznej wysokości 5 480 009 zł, to w latach 2008-2010 I kw. na działalności tej Spółka uzyskała dochód w łącznej wysokości 10 890 343 zł);
- podjęto działania na rzecz opracowania i wdrożenia koncepcji informatyzacji Elektrowni⁵ oraz wdrożono uregulowania wewnętrzne uwzględniające zagadnienia przetwarzania, zabezpieczania i archiwizowania danych wytwarzanych przez systemy komputerowe⁶;
- wypowiedziano lub dokonano zmiany niekorzystnych umów, których przedmiotem były usługi obsługi serwisowej i opieki nad oprogramowaniem i siecią komputerową⁷;
- terminowo przesyłano do Krajowego Administratora Systemu Handlu Uprawnieniami do Emisji zweryfikowane roczne raporty o emisji dwutlenku węgla;

⁵ Podejmowane w tym zakresie działania obejmowały m.in.:

- zlecenie w 2007 r. podmiotowi zewnętrznemu wykonania audytu w zakresie stanu informatyzacji Spółki;
- powołanie przez Zarząd Elektrowni, poleceniem służbowym Nr 36/08 z 23 lipca 2008 r., Zespołu ds. zmian organizacyjnych dotyczących informatyzacji Spółki;
- zatwierdzenie przez Zarząd Elektrowni, uchwałą Nr 1657/V/2009 z 9 września 2009 r., koncepcji zmian organizacyjnych dotyczących informatyzacji Elektrowni;
- powołanie Zarządzeniem Nr 25/09 z 29 września 2009 r. Komitetu Sterującego oraz Zespołu ds. wdrożenia Polityki Bezpieczeństwa Informacji, do którego zadań należy m.in. koordynacja i nadzór nad prawidłowością wykonania prac prowadzonych przez zespoły zadaniowe powołane do realizacji poszczególnych projektów oraz współpraca z odpowiednimi służbami Grupy Kapitałowej ENEA w zakresie przygotowania i realizacji wspólnych przedsięwzięć.

⁶ Powyższą problematykę uwzględniają m.in. następujące wewnętrzne uregulowania:

- Instrukcja o organizacji i zakresie działania archiwum zakładowego – wprowadzona zarządzeniem Prezesa Zarządu – Dyrektora Naczelnego Elektrowni Nr 9/07 z 5 czerwca 2007 r.;
- Instrukcja Kancelaryjna i Jednolity RzeczoWy Wykaz Akt - wprowadzony zarządzeniem Zarządu Elektrowni Nr 14/08 z 16 lipca 2008 r. (ze zm.);
- Polityka bezpieczeństwa danych osobowych” - wdrożona do stosowania w Elektrowni Poleceniem Służbowym Nr 15/09 z 12 maja 2009 r.

⁷ I tak m.in.:

- na mocy zawartego 26 lipca 2007 r. porozumienia z jednym z dostawców oprogramowania – 31 grudnia 2008 r. wygasły umowy: Nr 21/98/S z 24 marca 1998 r. oraz Nr 31/2001/S z 16 maja 2002 r. dotyczące m.in. obsługi serwisowej oraz pogwarancyjnej oprogramowania za kwotę ogółem 197 556 zł miesięcznie;
- na mocy zawartego w 28 stycznia 2008 r. porozumienia z innym dostawcą oprogramowania rozwiązano 30 czerwca 2008 r. umowę Nr 1167/2002 z 3 czerwca 2002 r. dotyczącą usługi Maintenance za kwotę 22 980 zł netto rocznie. Ponadto 5 maja 2008 r. został zawarty Aneks Nr 1 do tzw. Umowy Supportowej nr 17/S/2002 z 1 sierpnia 2002 r. dotyczącej obsługi aplikacji opracowanych przy pomocy technologii Magic, którym ograniczono zakres czynności serwisowych oraz listę aplikacji, które objęte zostaną „supportem” oraz kwotę opłat za te usługi (z 20 tys. zł do 4,8 tys. zł netto za kwartał).

- w planach pracy Wydziału Kontroli Wewnętrznej uwzględniano badanie zagadnień dotyczących informatyzacji, usług transportowych oraz monitorowania emisji dwutlenku węgla (nie były one jednak w pełni realizowane, czego przyczyną, według wyjaśnień Kierownika tego Wydziału, był mniejszy niż planowany stan zatrudnienia w Wydziale).

Nie został natomiast zrealizowany wniosek NIK o zintensyfikowanie działań zmierzających do zakończenia wdrożenia systemu IFS. W 2007 r. zakończono wdrażanie III etapu prac w tym zakresie (w obszarach: „Zarządzanie Sprzedażą” oraz „Kontroling i Budżetowanie”). Termin wykonania prac objętych ostatnim IV etapem (w obszarach: „Zarządzanie Zasobami Ludzkim”, „System Informowania Kierownictwa” oraz „System Wspomagania Procesów Pracy”), kolejnymi uchwałami Zarządu Elektrowni⁸, przesunięto na 2010 r.

Stwierdzono również, że Elektrownia nie wykorzystuje programu komputerowego QUALIMAN, który miał służyć wspomaganie procesu zarządzania procedurami związanymi z handlem uprawnieniami do emisji dwutlenku węgla. Kierownik Wydziału Ochrony Środowiska wyjaśnił, że przyczyną nie wykorzystywania tego oprogramowania były nowe warunki procesu monitorowania, które minimalizują ryzyko nieprawidłowego rozliczania emisji dwutlenku węgla: techniczne – wprowadzenie automatycznych wag przenośnikowych i organizacyjne – uzyskanie akredytacji przez laboratorium chemiczne. Dodał, że zebrane w okresie eksploatacji programu doświadczenia w zakresie monitorowania emisji dwutlenku węgla, konieczność prowadzenia dokumentacji również w wersji papierowej, stosunkowo niewielka ilość procedur, jak również ograniczenia licencyjne systemu były powodem zaprzestania w 2009 r. aktualizacji procedur monitoringowych w wersji elektronicznej z wykorzystaniem programu.

3. NIK pozytywnie ocenia dokonywane co roku przez Wydział Kontroli Wewnętrznej Elektrowni okresowej oceny analizy stanu realizacji poszczególnych wniosków pokontrolnych NIK. Ustalenia wynikające z tej oceny ujmowane były w stosownych informacjach przekazywanych Zarządowi Spółki.

⁸ Uchwałą Nr 307/V/2008 z 15 września 2008 r. termin realizacji prac objętych IV etapem przesunięto na 2009 r. natomiast uchwałą Nr 1670/V/2009 z 11 września 2009 r. termin ten przesunięto na 2010 r.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

1. Utrzymywanie zapasów węgla na poziomie określonym w rozporządzeniu Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 12 lutego 2003 r. w sprawie zapasów paliw w przedsiębiorstwach energetycznych.
2. Sfinalizowanie prac nad wdrożeniem całego systemu IFS.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Warszawie, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Zarząd Elektrowni, w terminie 21 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków, bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Zarządowi prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury Najwyższej Izby Kontroli w Warszawie umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.

D.W.